

เครื่องมือวัดและประเมินผล
“วรรณคดีและวรรณกรรม”
(ฉบับนักเรียน)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
สงวนลิขสิทธิ์

ตอนที่ ๑

คำชี้แจง (ครูอ่านคำชี้แจงให้นักเรียนฟัง)

ให้นักเรียนตอบคำถาม โดยเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้อง
ใช้เวลา ๓๐ นาที

ตอบคำถาม ข้อ ๑ - ๒ จากบทอ่านต่อไปนี้

โอบ่างหลังครั้งสมเด็จพระโกศ ชมพระพิมพริมนั่งยั้งยั้งยืน	มาผูกโบสถ์ก็ได้มาบูชาขึ้น ทั้งแปดหมื่นสี่พันได้วันทา (นิราศภูเขาทอง, สุนทรภู่)
--	--

๑. จากบทอ่าน พรรคใดเด่นเรื่อง “สัมผัสพยัญชนะ”

- ก. พรรคที่ ๑
- ค. พรรคที่ ๓

- ข. พรรคที่ ๒
- ง. พรรคที่ ๔

๒. จากบทอ่าน ข้อใดมีความหมายเหมือนกับคำว่า “วันทา”

- ก. บูชา
- ค. ทศพล

- ข. โมทนา
- ง. ประณต

ตอบคำถาม ข้อ ๓ - ๔ จากบทอ่านต่อไปนี้

พฤษ์ผลต้นดกเปื้อง อ้อยกัณฑ์ต้นสีบปลาย การกิจคิดสบาย ตั้งกัณฑ์ปลายสีบต้น	ปลายวาย สุดพัน กายภาค หน้านา รสอ้อยเอมใจ (โคลงโลกนิติ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)
--	--

๓. จากบทอ่านสอนเรื่องใด

- ก. สอนเรื่องการทำงาน
- ค. สอนเรื่องการทำความดี

- ข. สอนเรื่องธรรมชาติ
- ง. สอนเรื่องการประมาณตน

๔. จากบทอ่าน ข้อใดเป็นสัมผัสบังคับ

- ก. พฤษ์ - ต้น
- ค. สบาย - กาย

- ข. ผล - พัน
- ง. ต้น - พัน

ตอบคำถาม ข้อ ๕ - ๖ จากบทอ่านต่อไปนี้

เป็นคนคิดแล้วจึง อย่ามลนหลับตา เลือกสรรหมั่นปัญญา สติรอบให้	เจรจา แต่ได้ ตรงตริก ถูกแล้วจึงทำ (โคลงโลกนิติ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)
--	---

๕. จากบทอ่านให้ข้อคิดตรงกับข้อใด

ก. สุ จิ ปุ ลิ	ข. คิดก่อนพูด
ค. ศีล สมาธิ ปัญญา	ง. ผ่อนหนัก ผ่อนเบา

๖. จากบทอ่าน บาทใดเด่นเรื่อง “สัมผัสพยัญชนะ”

ก. บาทที่ ๑	ข. บาทที่ ๒
ค. บาทที่ ๓	ง. บาทที่ ๔

ตอบคำถามข้อ ๗ - ๑๐ จากบทอ่านต่อไปนี้

ไปเรือนท่านไซร้อย่า พูดแต่พอควรการ ริร่ำเรียนการงาน ยากเท่ายากอย่าเศร้า	เนานาน กลับเหี้ย เรือนอาต มานา เสื่อมสิ้นความเพียร (โคลงโลกนิติ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)
--	--

๗. ข้อใด **ไม่มี** สัมผัสพยัญชนะ

ก. ไปเรือนท่านไซร้อย่า	ข. พูดแต่พอควรการ
ค. ริร่ำเรียนการงาน	ง. ยากเท่ายากอย่าเศร้า

๘. บทอ่านใช้การเขียนลักษณะใด

ก. เปรียบเทียบ	ข. ยกตัวอย่าง
ค. ขยายความ	ง. เป็นเหตุเป็นผล

๙. “ยากเท่ายากอย่าเศร้า” หมายถึงข้อใด

ก. ทำงานบ้าน	ข. ความเพียร
ค. การกลับบ้าน	ง. การไปบ้านผู้อื่น

๑๐. นักเรียนเห็นด้วยกับบทอ่านหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. เห็นด้วย เพราะต้องรู้จักหน้าที่	ข. เห็นด้วย เพราะต้องมีความเกรงใจ
ค. เห็นด้วย เพราะควรคำนึงถึงการเดินทาง	ง. เห็นด้วย เพราะไม่จำเป็นต้องใช้เวลานานในการผูกมิตร

ตอบคำถามข้อที่ ๑๑ - ๑๓ จากบทอ่านต่อไปนี้

แกต้องสอนนายของแกเหมือนฉันสอนนายของฉันนะพิม การสอนของเรานี้แหละสำคัญนัก ฉันสอนนายของฉันตั้งแต่แรกเริ่มมาอยู่ด้วยกัน แต่บางเวลานายก็ยังไม่ได้ตั้งใจฉันนัก เช่นอย่างเวลานี้ อยู่ ๆ ก็เอาฉันมาขังไว้ในโรงรถ แต่ถึงนายจะเป็นอย่างไร ฉันก็รักเขา

ลองใครมาทำร้ายนายของฉันสิ ฉันจะฉีกเนื้อออกเป็นชิ้น ๆ ทีเดียว ไม่ว่านายจะดูจะตีฉันเพียงไร ฉันไม่เคยคิดจะสู้เขาเลย ฉันทำหุตก แกล้งทำก๊ว (อันที่จริงไม่ก๊วเลย) ทั้งนี้เพราะฉันรักนายของฉันนั่นเอง (นิกกับพิม, ว. ณ ประมาญมารค)

๑๑. ใจความสำคัญของบทอ่าน คือข้อใด

ก. ความรักที่มีให้ผู้อื่น

ข. ความรักตัวกลัวตาย

ค. ความรักคือการเสียสละ

ง. ความรักที่มีให้เจ้านายเป็นความรักที่ยั่งยืน

๑๒. จากบทอ่านเขียนด้วยโวหารอะไร

ก. สาธกโวหาร

ข. เทศนาโวหาร

ค. อธิบายโวหาร

ง. บรรยายโวหาร

๑๓. ข้อคิดใดตรงกับบทอ่านข้างต้น

ก. การเรียนรู้ทำให้รักกัน

ข. การทำโทษทำให้เข้าใจกัน

ค. การสอนอย่างละเอียดสำคัญมาก

ง. การอยู่ร่วมกันควรเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ตอบคำถามข้อ ๑๔ - ๑๖ จากบทอ่านต่อไปนี้

คุณย่าของคุณยายนั้น นอกจากเย็บสบงจีวรพระ ทำพุ่มดอกไม้เข้าพรรษาส่งตามร้านขายเครื่องบวชแล้ว ก็ยังขายขนมจีนน้ำยำน้ำพริกตอนเช้า ๆ อีกด้วย เย็นก็ยังเก็บดอกจำปา จำปี ดอกขจรใส่กระถางหรือเย็บเป็นชองใบตองใส่ถาดออกขายอีกด้วย คุณป้าของคุณยายรวมทั้งคุณแม่ก็รับทำขนมและของว่างทุกอย่างตามแต่จะสั่งให้ทำ บางคนคว้นรูป คว้นเทียน สานปลาตะเพียนขายส่ง ปั่นตุ๊กตาดินเผาสำหรับแกับหรือถวายศาลพระภูมิ ทำดอกไม้กระดาษ ดอกไม้โสน รั้วจางปักเสื่อโชนละคร ปักยามและตาลปัตร

(เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก, ทิพย์วาทณี สนิทวงศ์ฯ)

๑๔. จากบทอ่านตรงกับข้อความใด

ก. มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท

ข. อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์

ค. มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง

ง. อย่าจ่ายลงให้มากจะยาวนาน

๑๕. จากบทอ่าน ข้อใด**ไม่ปรากฏ**

ก. การวาดภาพ

ข. การค้าขาย

ค. การทำอาหาร

ง. การเย็บปักถักร้อย

๑๖. ข้อใดกล่าว**ไม่ถูกต้อง**เกี่ยวกับบุคคลในบทอ่าน

ก. ชยัน

ข. มีฝีมือ

ค. อ่อนโยน

ง. ประหยัด

ตอบคำถามข้อ ๑๗ - ๒๐ จากบทอ่านต่อไปนี้

พี่เลี้ยงคนใหม่ที่ไม่ดี เวลาน้องจะนอน พี่ ๆ จะเข้ามายุ่งวุ่นวายอย่างเคยไม่ได้จะถูกไล่ไปหมด เพราะกลัวว่าน้องจะนอนไม่หลับ น้องจะตื่นบ้าง แกบ่นว่าพวกพี่ ๆ นี้ยุ่งนัก ชอบมาเด็ดกระຈັบ และปลาทะเพียน เวลาไหนเปล่น้องก็ไม่นอนหลับอย่างคนอื่น ๆ เอาเศษผ้าสีต่าง ๆ มาตัดเป็นสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ เท่า ๆ กัน เอานุ่นมายัด แล้วเย็บเป็นรูปสามเหลี่ยมไว้มากมาย แล้วร้อยสลัดกับลูกปัดสีทองแวววาวให้เป็นสาย ๆ หลายสาย ตรงปลายกระຈັบยังติดพู่สีแดงทุกปลายด้วย ตรงกลางก็เย็บสามเหลี่ยมขนาดใหญ่ติดกันเป็นเฟือง เป็นกระຈັบพวงใหญ่ แขนวนบนเปลให้น้องดู น้องเริ่มหัดพูดและเดินได้แล้วชอบกระຈັบพวงนั้นมาก พี่เลี้ยงคนนี้ ชูพวกพี่ ๆ ว่า “กระຈັบพวงนี้ของน้อง ถ้าพี่ ๆ เอามาเด็ดอีกจะตีให้มือหัก” พวกพี่ ๆ จึงพากันกลัวไม่กล้า กล้ากรายไปแถวเปลของน้องเวลาน้องนอน

(เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก, ทิพย์วาณี สนิทวงศ์ฯ)

๑๗. จากบทอ่านเขียนด้วยโวหารอะไร

ก. อธิบายโวหาร

ข. พรรณนาโวหาร

ค. บรรยายโวหาร

ง. สาธกโวหาร

๑๘. จากบทอ่านพี่เลี้ยงคนใหม่ “น่าจะมีอุปนิสัยเช่นไร”

ก. ขยัน

ข. ตื่นตัว

ค. ระวังตัว

ง. เจ้าระเบียบ

๑๙. จากบทอ่านแสดงให้เห็นพฤติกรรมของ “พี่ ๆ” ตามข้อใด

ก. ชุกชวน

ข. มีเหตุผล

ค. อารมณ์อ่อนไหว

ง. มีความคิดสร้างสรรค์

๒๐. จากบทอ่านแสดงให้เห็นข้อมูลใด

ก. อาชีพของคนไทย

ข. ประเพณีของคนไทย

ค. การละเล่นของเด็กไทย

ง. ลักษณะครอบครัวของคนไทย

ตอนที่ ๒

คำชี้แจง (ครูอ่านคำชี้แจงให้นักเรียนฟัง)

ให้นักเรียนตอบคำถาม ข้อ ๑ - ๒ จากบทอ่านที่กำหนดให้ ใช้เวลา ๒๐ นาที

วันรุ่งขึ้นคุณครูพาเด็กน้อยไปหาเจ้าของร้านขายของชำตั้งแต่เช้า เจ้าของร้านยกมือไหว้ “มีอะไรให้ผมช่วยหรือครับครู มาแต่เช้าเลย” คุณครูรีบไหว้กลับอย่างสุภาพ “ไม่มีอะไรมากหรอกค่ะ แต่ลูกศิษย์ของหนูเขามีเรื่องจะบอกคุณลุงนะคะ” เด็กน้อยอ้าอึ้งในตอนแรก แต่ก็สุดลมหายใจเข้าลึก ๆ นึกถึงคำที่ครูอบรมตักเตือนมาก่อนหน้าแล้ว

“ผมขอโทษครับคุณลุง ผมขโมยของในร้านลุงไปนะครับ แอบหยิบไปเมื่อวานโดยไม่จ่ายเงินครับ”

พูดจบพร้อมน้ำตาร่วงพรู เป็นน้ำตาของความดีใจที่ตนเองทำได้ กล้าพูด กล้าขอโทษ แล้วกล่าวอ้อ “ผมขอโทษจริง ๆ ครับลุง ผมสัญญาว่าผมจะไม่ทำเรื่องไม่ดีอย่างนี้อีกแล้วครับ”

“โอ...กล้าหาญมาก ที่ยอมรับผิดตรง ๆ อย่างนี้ เอาละ ทำผิดก็ต้องทำความดีชดเชยความผิดนะ มาช่วยลุงขายของเย็นนี้สักพักเป็นไง” คุณลุงเจ้าของร้านตอบกลับ พร้อมสายตาชื่นชมดีใจที่เห็นพฤติกรรมยอมรับผิดของเด็กน้อย

“ได้เลยครับลุง ขอขอบคุณมาก ๆ นะครับ” เด็กน้อยยิ้มทั้งน้ำตา

(แต่งเรื่องจากแนวคิดในนวนิยายของซมัยภร แสงกระจ่าง)

๑. ให้นักเรียนเขียนข้อคิดที่ได้จากบทอ่าน จำนวน ๔ ข้อ

๒. ให้นักเรียนเลือกข้อคิดใดข้อคิดหนึ่ง แล้วเขียนการนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน